

De segur que fa sis cursos, quan vàreu entrar a l'institut amb dotze anys, no pensàveu que aquest dia arribaria mai. Però ha arribat. La percepció del temps canvia amb l'edat. Nosaltres, els professors, estem acostumats a dir adéu als nostres alumnes curs rere curs, però això no treu que cada any sigui especial. Després de conviure tantes hores, sou realment especials per a nosaltres. Especials i insubstituïbles.

Per això ara, quan ja us hem ensenyat el que el currículum deia que us havíem d'ensenyar en cada matèria, m'agradaria, com a professora de llengües, dir-vos quatre coses sobre la llengua més enllà de coordinades i subordinades, quatre coses que, a la vostra edat, probablement ja intuïu.

En primer lloc, que el cervell modela la llengua i la llengua dóna forma al cervell. Mai no deixeu d'estimar la vostra llengua –per petita que sigui- i d'enriquir-la. Com més paraules i estructures useu, més àgil i dúctil serà la vostra ment, més ric el vostre pensament i més lliures sereu vosaltres. Apreneu cada dia una paraula nova i escampeu-la. Permeteu que els altres la coneguin i absorbiu tots els parlars i tots els coneixements.

Mai no deixeu d'aprendre llengües noves. Cada llengua vehicula una cultura i tota cultura és creada per una llengua i en una llengua. Conèixer coses dels altres ens fa sortir dels nostres móns diminuts, ens torna més savis i més tolerants. Ens fa més bons. Fins i tot si feu turisme, apreneu una mica de les llengües dels llocs: és una mostra de respecte envers els altres i una font de coneixement per a nosaltres mateixos.

La llengua desemmascara obvietats que no són tan òbvies, perquè el que hem heretat no sempre és bo ni inamovible. Per això, no deixeu mai d'estudiar, d'investigar. El coneixement neteja el món de pors i prejudicis. I, a més, adonar-nos de tot el que ens queda per aprendre ens fa més humils i optimistes. I no tingueu por si us diuen que el que us agrada és inútil i no serveix per res; amb el temps, tot quadra i sempre arriba una revelació: res del que hem après no és inútil.

També sentireu dir que estudiar tant no serveix per guanyar-se la vida. No és veritat. Estudiar obre camins, tant laborals com mentals. Estudieu per ser persones autònomes: la independència econòmica implica independència de criteri i, molt sovint, independència emocional.

Amb la llengua ens relacionem amb l'entorn. Impliqueu-vos en la vida pública –en la política, en dirien els grecs- del poble o ciutat on visqueu. Sentiu-vos-en responsables, perquè ho sou. Amb la queixa contínua o amb la violència no s'aconsegueix res de durador. És la paraula, el saber escoltar, el diàleg allò que fa que la societat progressi i obliidi el salvatgisme i la llei del més fort.

Useu la paraula per ser educats. I no amb qui esteu obligats a ser-ho. Sigueu educats, curiosos i respectuosos sobretot amb els més febles i desfavorits: el company a qui ningú no fa cas, el veí pesat, el professor que sempre us renya,... La veritable educació no implica hipocresia sinó que ens habitua a conviure en el respecte, també en el respecte a un mateix.

Envolteu-vos sempre d'amics. Cuideu-los molt. Les paraules per dir "t'estimo", "tinc ganes de veure't",... són fàcils, surten soles. Són més difícils els mots per demanar perdó o per oferir-lo. Que mai us sàpiga greu dir "ho sento", "m'he equivocat", "malgrat tot, som amics", "ajuda'm",... Esforceu-vos a conservar l'amistat que ara teniu. Coneixereu altra gent, fareu nous amics però, d'amics, mai no se'n tenen prou. I menys de llarga durada, com vosaltres.

I si mai teniu fills, parleu-los molt i que us parlin. I escolteu-los. Regaleu-los l'atenció i la paraula, que treuen els neguits del cor i fan créixer de forma harmoniosa i confiada.

Nosaltres us hem volgut ajudar a créixer així, en la confiança i el coneixement, a través de la paraula, del diàleg. Heu estat una generació molt estimada per tots nosaltres. Tant de bo que el que heu après al Vilatzara us serveixi per ser feliços i perquè feu del món un lloc més amable, més just i més bo.

Conxa Sangüesa